

คู่มือโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) จังหวัดนครพนม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๑. หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมให้เกษตรกรมีความอยู่ดี มีสุข การมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการผลิต รวมไปถึงการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดเป็นนโยบายหนึ่งที่รัฐบาลนำมาแก้ปัญหาคือนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศเกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศ (Zoning) ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจภายในประเทศและการเชื่อมโยงในระดับโลก มีความไม่สมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานของสินค้าบางชนิด ส่งผลถึงราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรได้รับ ส่วนด้านกายภาพ เกษตรกรยังมีการผลิตตามความเคยชิน สินค้าเกษตรหลายชนิดจึงถูกผลิตอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมน้อย (Sm) หรือไม่เหมาะสม (N) ทำให้มีต้นทุนในการผลิตสูง ในขณะที่ได้ผลตอบแทนต่ำ ขาดศักยภาพในการแข่งขันเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ผลักดันนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (zoning by Agri - Map) เพื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวางแผนการผลิต และทำการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับข้อมูลทางกายภาพหรือศักยภาพของพื้นที่ และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ในการดำเนินนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการพื้นที่เหมาะสมน้อย (Sm) หรือไม่เหมาะสม (N) โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ปลูกข้าวและพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ให้เกิดการปรับเปลี่ยนการผลิตจากชนิดสินค้าเดิมในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมไปสู่การผลิตสินค้าชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม เกษตรกรได้รับผลตอบแทนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามความเหมาะสมของพื้นที่ให้เกิดความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน

๒.๒ เพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่มีศักยภาพ พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม

๒.๓ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการปรับเปลี่ยนการผลิต

๓. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

๓.๑ เป้าหมาย

เกษตรกรที่มีการผลิตสินค้าเกษตรหรือปลูกพืชตามหลักของการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม โดยปรับเปลี่ยนชนิดพืชในเขตไม่เหมาะสมและเพิ่มประสิทธิภาพในเขตที่เหมาะสม อำเภอเมืองนครพนม จำนวน ๒๐ ราย และอำเภอปลาปาก จำนวน ๒๐ ราย

๓.๒ สถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่ ๒ อำเภอ จังหวัดนครพนม ได้แก่ อำเภอเมืองนครพนม พื้นที่ดำเนินการตำบลวังตามัว และอำเภอปลาปาก พื้นที่ดำเนินการตำบลโคกสว่าง และตำบลโคกสูง

๔. กิจกรรม/วิธีการดำเนินงาน

๔.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตพืชที่เหมาะสมตามแผนที่ Agri - Map งบประมาณ ๕๕๖,๐๐๐ บาท (ห้าแสนห้าหมื่นหกพันบาทถ้วน)

เป้าหมาย : เกิดการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย (S๓) หรือ ไม่เหมาะสม (N) เป็นพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ จำนวน ๑๒๐ ไร่ เกษตรกรไม่น้อยกว่า ๔๐ ราย โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการ

๔.๑.๑ อบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่ งบประมาณ ๔๐,๐๐๐ บาท (สี่หมื่นบาทถ้วน) โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ จัดกระบวนการเรียนรู้การผลิตพืชเศรษฐกิจระดับอำเภอ ตามเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น อบรมนำเกษตรกรศึกษาดูงานการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต การปรับเปลี่ยนชนิดพืช และการจัดทำไร่นาสวนผสม มีขั้นตอน ดังนี้

๑) จังหวัดพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรและพื้นที่เป้าหมายโดยใช้ข้อมูลจากระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri - Map online) แผนการจัดการพื้นที่การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญที่จังหวัด/อำเภอจัดทำไว้ ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) และแนวทางการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจระดับภาค วิเคราะห์หาพื้นที่ ไม่เหมาะสม ชนิดพืชทางเลือกทดแทนพืชเดิม ก่อนการปรับเปลี่ยน รายชื่อเกษตรกร ที่ตั้ง และขอบเขตแปลงปลูกพืชในอำเภอ

๒) รวมกลุ่มเกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนการผลิตพืชในพื้นที่ไม่เหมาะสม โดยสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการคัดเลือกจากเกษตรกรที่ปลูกพืชในพื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) หรือไม่เหมาะสม (N) และมีความสนใจที่จะปรับเปลี่ยนชนิดพืชตามทางเลือกที่เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ จำนวนสมาชิกกลุ่มละไม่น้อยกว่า ๑๐ ราย ขนาดพื้นที่โดยประมาณ ๓๐ ไร่ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะร่วมกันคิด วางแผน ปฏิบัติ ตัดสินใจแก้ปัญหา การวางแผนการผลิตในภาพรวมของกลุ่ม แผนการผลิตรายครัวเรือน/รายแปลง การรวมกันจัดซื้อจัดหาปัจจัยการผลิต การบริหารจัดการการใช้ปัจจัยการผลิต เครื่องมือเครื่องจักรกลการเกษตร การรวบรวมผลผลิตและรวมกันจัดจำหน่ายผลผลิต ภายใต้การบริหารจัดการของคณะกรรมการกลุ่มที่คัดเลือกจากสมาชิกกลุ่ม

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ทางวิชาการเกษตร

(๑) ในสถานการณ์ปกติให้ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่ ในเรื่องการผลิตพืชเศรษฐกิจระดับอำเภอตามเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การจัดทำเกษตรผสมผสาน การปรับเปลี่ยนชนิดพืช การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การลดต้นทุนการผลิต มาตรฐานสินค้าเกษตร การบริหารจัดการและการวางแผนการผลิต การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยจัดอบรมไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง ครั้งละ ๒ วัน

(๒) ในสถานการณ์ไม่ปกติ (หากมีการระบาดของ COVID -19 ระลอกใหม่) ให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของแต่ละจังหวัด หากจังหวัดไหนให้**ระงับการนำคนมารวมตัวกัน** ให้ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่กรมฯ จัดทำให้ และแหล่งข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องในการถ่ายทอดความรู้ ผ่านช่องทางการสื่อสารทางไกลประสานงานการดำเนินงานโครงการฯ โดยกำหนดให้ระยะเวลาการให้ความรู้ การศึกษาดูงานใกล้เคียงกับการอบรมแบบปกติ

๔.๑.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตพืชทางเลือกใหม่ งบประมาณ ๕๑๖,๐๐๐ บาท (ห้าแสนหนึ่งหมื่นหกพันบาทถ้วน) โดยการสนับสนุนปัจจัยการผลิตพืชทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมให้กับเกษตรกรในเขตพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agri - Map สำหรับเป็นต้นแบบในการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตร

๔.๑.๓ ติดตามให้คำแนะนำในการผลิตพืชทางเลือกชนิดใหม่

๔.๑.๔ จัดเก็บข้อมูลเกษตรกรเข้าร่วมโครงการตามแบบรายงานผลการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตามเอกสารแนบ ๓ และจัดส่งรายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ และเอกสารแนบ ๔ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕

สำหรับในกรณี que เห็นว่าในบางจุดควรจะมีป้ายประชาสัมพันธ์แปลงต้นแบบ การปรับเปลี่ยนการผลิตพืชแสดงไว้ในพื้นที่เพิ่มเติมด้วย ก็ให้จัดทำป้ายไว้ที่แปลงต้นแบบของสมาชิกกลุ่มรายใด รายหนึ่ง ตามที่พิจารณาเห็นว่าเหมาะสมให้มีรูปแบบและขนาดตามตัวอย่าง

ตัวอย่างป้ายแปลงต้นแบบการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agri - Map

แปลงต้นแบบ

ภายใต้โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร
เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี ๒๕๖๕

ปรับเปลี่ยนจาก..... (พืชเดิม)..... เป็น..... (พืชใหม่).....

ชื่อเกษตรกร.....

ที่ตั้งแปลง พิกัด Zone..... X Y.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

- พื้นป้ายสีเขียวตัวอักษรสีขาว
- ขนาดไม่น้อยกว่า ๑.๕ x ๒.๔ เมตร

๕. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน												
	ปี ๒๕๖๔			ปี ๒๕๖๕									
	ต.ค. ๖๔	พ.ย. ๖๔	ธ.ค. ๖๔	ม.ค. ๖๕	ก.พ. ๖๕	มี.ค. ๖๕	เม.ย. ๖๕	พ.ค. ๖๕	มิ.ย. ๖๕	ก.ค. ๖๕	ส.ค. ๖๕	ก.ย. ๖๕	
ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตพืชที่เหมาะสมตามแผนที่ Agri - Map													
กิจกรรมที่ ๑ อบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่			↔			↔							
กิจกรรมที่ ๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตการปลูกพืชทางเลือกใหม่								↔					

๖. งบประมาณทั้งสิ้น ๕๕๖,๐๐๐ บาท (ห้าแสนห้าหมื่นหกพันบาทถ้วน)

๖.๑ อบรมให้ความรู้และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่ งบประมาณ ๔๐,๐๐๐ บาท (สี่หมื่นบาทถ้วน) (อำเภอเบิกจ่าย)

๖.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตการปลูกพืชทางเลือกใหม่ งบประมาณ ๕๑๖,๐๐๐ บาท (อำเภอเบิกจ่าย) (ห้าแสนหนึ่งหมื่นหกพันบาทถ้วน)

๗. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

๗.๑ ผลผลิต (output)

พื้นที่การผลิตพืชไม่เหมาะสมได้รับการปรับเปลี่ยนการผลิตตามศักยภาพ จำนวน ๑๒๐ ไร่
เกษตรกรจำนวน ๔๐ ราย

๗.๒ ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรมีการผลิตสินค้าเกษตรตามเขตความเหมาะสม สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และลดต้นทุน โดยมีรายได้เพิ่มขึ้นหรือลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ ๑๐

๗.๓ ตัวชี้วัด

-เชิงปริมาณ จำนวนพื้นที่ไม่เหมาะสม (N, S๓) ได้รับการปรับเปลี่ยนการผลิต จำนวน ๑๒๐ ไร่
-เชิงคุณภาพ พื้นที่การเกษตรได้รับการปรับเปลี่ยนเพื่อการผลิตที่เหมาะสมกับศักยภาพและเกิดผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรสามารถดำเนินการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่มีศักยภาพทำให้มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถทำการเกษตรต่อไปได้อย่างมั่นคงยั่งยืน

๙. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

ว่าที่ร.ต.ภัทรชานนท์ สายแก้ว ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
โทร. ๐๙๐ ๙๒๘ ๘๒๘๒

แบบรายงานแผนกิจกรรมขับเคลื่อนการใช้แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) ระดับเขต (ผ่านระบบออนไลน์)
ภายใต้โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ตารางที่ ๓ แผนการดำเนินงานสัมมนาขับเคลื่อนการใช้แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) ระดับเขต (ผ่านระบบออนไลน์)

สำนักส่งเสริม และพัฒนาการ เกษตร ที่.....	สถานที่จัด	วันที่/เดือน/ปี	ชื่อรายวิชา/เนื้อหาโดยสรุป	วิทยากร	หมายเหตุ

หมายเหตุ : ให้สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ที่ ๑ - ๖ จัดแผนกิจกรรมการขับเคลื่อนฯ และจัดส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

ชื่อผู้รายงาน.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

กลุ่ม.....

เบอร์โทรศัพท์.....

เอกสารแนบ ๒

แบบรายงานผลกิจกรรมการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agri - Map
 ภายใต้โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) ปีงบประมาณ ๒๕๖๕
 จังหวัด.....
 ปริมาณงานรวม.....จุด/กลุ่ม เกษตรกร.....ราย พื้นที่.....ไร่

๑. จุด/กลุ่มที่ หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จำนวนเกษตรกร/สมาชิก.....ราย ขนาดพื้นที่.....ไร่
 - จัดเวที/จัดอบรมเกษตรกร เรื่อง.....วันที่.....สถานที่.....

ตารางที่ ๑ แบบสรุปการจัดสรรโครงการลงพื้นที่

ลำดับ ที่	ชื่อ/สกุล เกษตรกร (จุด/กลุ่มที่ ...)	เลขที่บัตร ประชาชน	ที่อยู่			ชนิดพืช/ สินค้า ก่อน ปรับเปลี่ยน	ชนิดพืช/ สินค้า หลัง ปรับเปลี่ยน	จำนวนพื้นที่ ทำการเกษตรทั้งหมด (ไร่)	จำนวนพื้นที่ ที่เข้าร่วมโครงการ (ไร่)	จำนวนพื้นที่ ที่ปรับเปลี่ยนจริง (ไร่)	พิกัดมุมแปลง				ปัจจัยการ ผลิต ที่สนับสนุน	แหล่ง งบประมาณ/ จำนวนเงิน (บาท)
			หมู่ ที่	ตำบล	อำเภอ						จุด ที่	Zone	X	Y		
๑											๑					
											๒					
											๓					
											๔					
๒											๑					
											๒					
											๓					
											๔					
๓											๑					
											๒					
											๓					
											๔					

หมายเหตุ : ๑. ในช่องพิกัดมุมแปลง (Zone, X, Y) ให้ใส่เป็นพิกัดมุมแปลงอย่างน้อย ๔ จุด

๒. ให้จังหวัดสรุปข้อมูลและจัดส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

แบบรายงานผลกิจกรรมการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agri - Map
ภายใต้โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

เอกสารแนบ ๓

ตารางที่ ๒ ผลการดำเนินงานจากการปรับเปลี่ยนการผลิต

ชื่อ/สกุลเกษตรกร (จุด/กลุ่มที่ ...)	เลขที่บัตร ประชาชน	ที่อยู่			กิจกรรมก่อนการปรับเปลี่ยน					กิจกรรมหลังการปรับเปลี่ยน				
		หมู่ ที่	ตำบล	อำเภอ	ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (กก.)	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (กก.)	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)

หมายเหตุ : ๑. ให้จังหวัดจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานจากการปรับเปลี่ยนการผลิต และจัดส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕

๒. ผลผลิต และรายได้หลังการเก็บเกี่ยวใส่เฉพาะพืชระยะสั้น (ที่สามารถเก็บเกี่ยวได้)

ชื่อผู้รายงาน.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

กลุ่ม.....

เบอร์โทรศัพท์.....

